

Neufepeno
Poprijeta Devica Marija

IV letni tescjaj. 3 st

1908. marc.

Zmozsna
Gospa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSEN LISZT.

Reditel:
Bassa Ivan plebanos vu Novojgori.

Vszebina.

Klekl Jozsef: Salve Regina	65
Szresen: Zvone csűjem	69
Szlepec Ivan: Priprávlanje k szv. mesi	71
M.: Szmilujte sze	78
(l.): Molitev	81
(sj.): Vucsenicje vesijo	82
Lenarsich Mirko: Premislavanje	86
Bassa Ivan: Iz zgodovine materecerkve	89
(bi): Navuk szv. Franc. Sal.	92
Drobis. — Posta	95

Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo sznopiesov, naj mi naznani! Vsza pizma k meni, vu stamparijo nikaj!

Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos vu Novojgori — Ujhegy — posta Puszta-szentmihály, (Vasm.) ali naj onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki meszec.

Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi pláعاتi, kak vszako leto, tak i letosz lahko po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo meli, naednok pláعاتajo!

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoi na Vogrszkom.

Preminocse leto je osztalo nanjega 300 koron. Zdaj zse mámo 1100 koron i interes.

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZECSEN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN

PLEBÁNOS

Vu Novojgori (Ujhegy, p. Pusztaszentmihály Vas-m.)

Prihaja vszaki meszec 8-ga. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Salve regina.

K tebi kricsimo zapüscsena Evina deca. Vu prvom deli Salve Regine szmo Marijo, kak nebeszko kralico pozdrávlali, njoj szmo sze vklánjali, za njov hrepeneli zsnjov i vnjej predzsmah nebeszke szladkoszti vszivali. Tak szmo sze csütüli, ka szmo v nébi zse, kda

szmo v nébo gledécs milo molili, veszélo glaszili : „Pozdrávlena bodi zsvljenje, szladkoszt i vüpanje nase“. Ali veszélje nase je preráno bilo ; na zemli sze escese nájdemo i nébo szauno zselemo ; i da nasz jezero i jezero nevarscsin od njé nazajdrzsi, da nam jezero i jezero vsze fali, ka nam dūsa i telo zselo, zato vtoj zapūscsenozli mi Evina deca k Marji kricsimo po pomocs.

Kricsimo, ár sze vüpamo, ka uam bo pomágala ; szvéte matrecérkvi vcsenje je (Trientinszki zbor XXV. szej), ka nam vu nébi kralüvajocsi szvéhci prosnje Bogi prikaszüjejo, za nász molijo ; hasznovito je záto nje napomocs zvati. Hasznovito je zato k Mariji kricsati. Ta verszka pravica je podloga vüpanja nasega, z sterim k Mariji kricsimo. Kricsimo knjej, naj nam pomaga, ár nasz szkūsávanje moti, kricsimo, ár nam nemir dūso vmárja ; kricsimo, ár szmo betezsni ; kricsimo po miloscsó, naj sztánoviti osztánemo, v szmrten greh ne privolimo, naj nasz ne oblada gizda, szkoposzt, szrditoszt.

Kricsimo k njej za deco v tihinszkom zsvicoso, kricsimo za sztárise v domovini osztale, naj sze vcsakajo oni szlabi i szeri dece nazájpvornenja, kricsimo za zsive, kricsimo za pokojne, kricsimo vu veszélji, kricsimo vu zsaloszli.

Kricsimo k njej zapūscsena Evina deca, sterój tak doszta fali. Ogenj, povoden, tocsa, küga, beteg, szmrť, szíromastvo, glád ednáko dá moliti i kricsati „Marija pomágaj nam ! kak szírotam, ki ne imájó ocsé ne matere, ne miloga, ne drágoga, kim je vszaki grm na poti, etak zdihavati : „Bodi nam mati, nikoga ne imamo !“

Kricsimo knjej zapūscsena Evina deca, stere dūsi tak doszta fali. V szmrťni greh zakopano milijoni zsvívéjo : Marija pomágaj njim ! Jezusa milijoni te ne poznajo : Marija pomágaj njim ! Krivoverci, razkolniki, blodniki, dvojniki, neverniki sztrahsne rane noszijo na szvojoj dūsi : Marija pomágaj njim ! Neduzsnosztí venec sze trga, ne

daj ga raztrgati Marija ; lelija devistva sze szűhsi, po-
levaj jo Marija ; neduzsna decsica sze vkrajvlecsé od tébe,
od Szrca Jezusovoga ne pűszti jih Marija ! Nezasovolnoszt
cele serege szlepi i njim ocsi zavezsűje, naj nébe ne gle-
dajo : kazsi njim nébo, pomiri njim szrce Marija ! Vretin
miloses bozsjih, szvete mese, szvetih szvesztv keliko sze
jih ogible, pokázsi i odpri njim je Marija. Pomágaj mira-
jocsim, pomágaj zsivoesim, pomágaj pokojnim, pomágaj
vszem nam, ár vszi szmo zapűscsena Evina deca.

Zacséten greh, greh Adama, Eve. steri nam je pri
poprijetji na dűso szedeo, je prineszeo vsze nevole i te-
zsáve na té szvet, z sterimi oklajeni kricsati moremo po
pomocs, ár brezi njé onemoremo, szpádnemo, preidemo.
I kricsimo k Mariji. Kricsimo knjej, ár je ona od Jezusa
nam za mater posztavlena ; kricsimo knjej, ár je ona na
szveti nájvecs presztála i záto nájbole zná nase krizse
prestimati ; kricsimo knjej, ár nam ona nájbole more po-
mágati, mali bozsja je, materna prosnja je ne zapoved
za szina, kak szv. Antonin pise.

Gresniki ubogi szmo, ne podsztopimo sze k nájszve-
tesemi i nájpravicsnesemi Bogi obrnti, záto szí szredbe-
nico iscsemo, csiszto, uevtepeno dűso, stero Bog rad má
poszlűhne. K Mariji kricsimo tak, stera je puna lűbézni
do nász. »Lűbézen ne preminé“ (I. Kor. XIII. 8). pise
szv. Pavel apostol. Marijina tűdi ne, v nébi je tiszta, stera
je na zemli bila, stera je na zemli Jezusa za nász na
krizs darűvala, zsnjim trpela, njega sze odtrgnola, njega
zgűbila, njega iszkala. Lűbézen Marijina je na szveti vsze
za nász vcsinila, i tá lűbezen je ne preminola, dűsice záto
z vűpanjem kricsimo knjej, lűbi nasz, pomágala nam bo.

Kricsimo knjej, kak Jonas prorok v zselodci ribe „V
zadregi szem k Goszpodí kricsim i poszlűhno me je.“
(Jon. II. 3.) Kricsimo knjej, poszlűhne nasz. Kricsimo
knjej, kak Dávid král. „Iz globocsine kricsim k tebi Gosz-
pod, Goszpod poszlűhni mojo recs.“ (129. ps.) Kricsimo

knjej iz globocsine, iz velike poniznoszti; prijétna bo pred njov prosuja nasa!

Origenes pise „Sztálno lahko verjemo, ka iz toga szveta v nébo pridocsi szvécti vszi obdrzsijo vu szvojem szrci lübezen do onih, stere szo tü zdolaj povrgli, sz bisztrov pazlivosztjov pázijo na njihovo düsno zvelicsanje i po szvojoj molitvi i po szvojem szredbenistvi je naprejpomorejo.“

Vüpajmo sze zátó krseseniki, vüpajmo sze Evina zapüscsena deca, mámo pomocsnike vu nébi. Ona bo pomágala nam, ona bo poszlühnola nász, ona obrise nas znojni obráz, nase rosznate ocsi, ona vküp poberé do szlednje kaplice nase pravicsne szuze, ona vküpzracsuna, nase iszlinszke k njej obrnjene kricses i bo proszila od Jezusa za njé miloscses i diko nebeszko. Zapüscsena Evina deca, zátó le kricsimo, le kricsimo goszlokrát k Mariji.

Klekl József.

(Dale.)

Zvone csüjem.

Vise Ika*) iz szkalovja
Cerkev gleda dol' do morja
Sz bisztrimi ocsmi.
Milo v njej doni . . .
Szladko, kak materna vüszta
Zvonszke glasze mi posila
Z szvojga türmecca.
Pa, kda kmeni prido oni,
prav nevem, zakaj me goni
njih'va recs i mocs
v britkoszladki jocs?
Lehko od szkalovja sztreli
szo oblásztni gorodpreli
Sztreto szrce mi?
Ali od valovja prani
szo sz mocsjov podarüvani
szegati v szrcé
po tihe szuzé?

* * *

*Mili glászi gorszkik zvonoc
mi prinaso sztári dom ov
na pamet, szrcé.*

Znate vi, kje Mura voda
szrebrocsiszte vále kota
v szvojem jedri dol?
Kraszen tam je dol.
Vise njega doli z brega
z cerkvi moje sze razlega
takse zvonjenje.

* * *

*) Ika je vész poleg jadranszkoga morja v Istriji.

Vmiszlih szem domá posztano . . .
Zvone csűjem nepresztano
Z moje cerkvice . . .
Vidim ovesice . . .
K mesi prido, dolpoklekno
szrce njim je britko, tezske . . .
csisztim hranim je.

* * *

Zvone csűjem . . . zakricsijo:
vzemi kszebi szvét' hostijo, . . .
ovca mira ti.
Zacsno jokati;
más pokojno ovco pá li,
moli za njo in jo szráni
vtiho jamico.

* * *

Zvone csűjem . . . ovce male
prvics bodo k szeb' jemale
Bozsje telo zdaj,
hitro njim je daj . . .

* * *

Znova szem paszter posztano,
vecs ne csűtim szrcsno rano
tak szem blázseni.

* * *

Visé Ike odzvonijo
vecs ne hvalijo Marijo,
mirna tihota
z morja plahota . . .
Z miszlih zdramljen idem v hiso,
szrcsno molim, da bi priso
szkoro k ovesicam.

Szrcsen.

Priprávanje k szv. mesi.

Naj bi kakse delo dobro opravili, szkrblivo sze moremo k njemi pripravlati. Gda je Bog steo szvoje zapovedi izraelszkomi lüsztvi vönazvesztiti, eta je velo Moyzesi : „Idi k lüsztvi i poszvéti njé dnez i vütro, naj szí operéjo szvoj oblek i pripravleni naj bodejo na dén trétji.“ Zsidovszki popevje tüdi, gda szo sze k áldovi pripravlati, mogli szo szí roké i nogé vu ednoj mujvárnici, stera je za oltáron sztála, oprati. To mujvanje nam znainenüje ono szrceno csisztocto, vu sterój morejo hoditi popevje i lüsztvo pri szlüzsbí Goszpodnovoj. Na meszto té mujvárnice je vu nasih krs-csanszkih cérkvah pri cerkvenih dverah poszoda za zsegnjano vodo. Kda tak vu cérkev idocsi szebé poskropimo z zsegnjenov vodov, te sze szpominajmo, kak z csisztin szreón moremo pred bozse lice sztopiti, pred onoga Bogá, ki je pravo po szvojem proroki, ka sze vu njegovoj hizsi szamo neduzsni i csisztoaga szrcá lüdje szlobodno zdrzsávajo. Pravmo záto z Dávidom, gda sze z zsegnjanov vodov poskropimo : „Operi me Goszpodne od moje lüdobé i z csiszti me od mojih grehov ; ár szpozuam lagojino mojo, i grehi moji szo vszigdár pred menom“.

Gda je Jákob patriárka domo idocsi priseo k onomi meszti, gde je nigda za sznah vido lesztvico, stera je do

nebész szégnola, vküp je zézvaó szvojo drzsino govorécsi : „Odvrzste pri vasz bodocse tühinszke bogé ; ocsisztite sze i szpreobrnte oblek vas ; sztante gori i pojdmó vu Bethel (to je vu hizso bozso, naj bi tam oltár podignoli Bogi.“ Tak moremo i mi csiníti, gda vu cérkev k darítvi szv. mese sztopimo, odsztaviti moremo krive bogé, sterim tak radi szlüzsimó kak : gizdoszt, szkoposzszt, hotlivoszt i tak dale, ár sto bi sze vüpaó zamázani tam szkázati, gde Jezus szvoje telo i krv notriszkaszüje kak nájesisztesi áldov ?

Pobozsno zshivocsi Henrik caszar je pred mesov pol vöre zse vu cérkvi pred Razpétim klécsao, naj bi sze k mesi dobro pripravó. Tam pred krizsom klecsécs szí je premislávao od Krisztusovih mok i vecskrát je pravo : Razpetjé je nájhasznovitejse pripravlanje k szvétoj mesi. Ono nájmre pobozsnoj düsi pred ocsi posztávi velikoszt one lübéznosztí, z sterov sze je Jezus Krisztus na bregi Kálvárie za nász gorialdúvao i té áldov na nasih oltárah vszaki dén ponávla.

Szv. Vince paulanszki vpamet vzemsi, ka oni, ki vu cérkev k mesi idejo, szí po poti vszefelé szvecka dela guscijo, je zsalosztno eta pravo ; „Ah kak szí oni ne miszlijo, pri kaksem szvétom deli bodo nazocsi ! Pred malim szo escse poszvelnim szlüzsilí z jezikom, jeli de té jezik Bogi dosztójno szlüzso ? Ali pa jeli je mococse, ka ona düsa, stera je malo prvlé po blatnom szveti letala, ka bi sze ona nájednok po perotah pobozsnosztí vu nebo podignola ?!“ . . .

Szienszka szv. Katalena je tüdi návado mela praviti : „Gda sze k mesi napotim, te szí miszlim, ka z Jezusom idem na breg Olivetszki. Csüjem, kak je pravo : Zsalosztna je düsa moja do szmrli ; ár kak je njegov krven áldov na krizsi, tak onoga nekrvno ponávlanje na oltári zamán za vnogoga csloveka, ár z vrednosztí szv. mese zajimati nescsejo ; ober toga sze zsalosztli Goszpod. Kak nigda trem vucsenikom, tak i nam právi : Verosztüjte i molte, naj ne szpádnete vu szküsávanje ; necsiszti düh dobro zná, kelko je vredna mesa i kak milosztue vretine z njé tecséjo, záto pri tom nájszvetesem áldovi nájbole na hüdo szküsáva lüdi“.

Mésna oprava nasz tüdi na Krisztusove moke lehko

opomina. Tak ona briszacsá, stero méšnik ob prvím na szébe vzeme nasz lehko opomina na on robec, z sterin szo zsidovje zavézali Jezusa ocsi i po tom njega vu lice plúškajocsi pitali: „Zavadi sto je, ki te je vđaro?“ Ti túdi krsesánszka dūša zavézsi z poniznosztjov szvojo glavo i odpúšzti tvojin nepriátelom. Méšna duga szrakica znamenŭje ono spottlivo belo obleko, vu stero je dao Jezusa Herodes oblecsti, gda je njega k Pilátusi nazájodposzlaó. Ne szmes sze ti túdi zbojati od lŭdih, esi do te oni za volo vere spotali. Bodi sztanoviten vu potrplivoszti i poboznoszti, naj bi ednok zadobo szvetli gvant nebeszke dike. Pojász, z sterim sze méšnik podvézse, nam na pamet prineszé ono vezálje, z sterim szo Jezusa zvézali, gda szo ga zgrabili. Vzemi ti túdi vsze nevole i tezsáve, stero Bog na tébe posila, za vezálje, z sterim scsé Bog tebé k szebi prikapsiti, naj bi te rejso od peklenszkiego ognja. Manipulus, na levoj roki méšnika, je nigda szamo eden robec bio, z sterin szí je pri dugsoj bozsoj szlŭzšbi méšnik lehko obráz zbriszao, zdaj pa szamo za lepoto sze nŭca i znamenŭje on robec, steroga je edna pobozsna zšenszka, Veronika, na krizsnoj poti Jezusi ponŭdila, naj bi szí z njim szvoj obráz zbriszao. Stola je znamenŭje popovszke csészti i oblászti. Zgoránji méšni gvant pa, stero je nigda do szertéla duga oprava bila, je znamenŭje one lŭbeznoszti, stera vnozsino grehov zakrije i z sterov dŭhovnik poleg példé Krisztusove more vszakoga csloveka lŭbiti. Z ednim gda té gvant na plecsah méšnika viszi, znamenŭje Krisztusov krizs, steroga je on noszo na Kálvárió ino nasz opomina, naj bi nase krizse mirovno podnášali.

Fárba méšnoga gvanta, stera sze vu szvétkah preminjáva, túdi má szvoje znamenŭvanje. Peteroféle cerkvenih fárš jeszte. Bela fárba nam znamenŭje szvetloszt i neduznoszt, záto sze na szvétké Goszpodnove, Bl. D. Marie, szpovednikov i devic pri mesi beli gvant nŭca. Znamenŭje nam pa, naj bi sze veszelili ober nasega odkŭplenja i naj bi sze na csiszto zšivlenje pobŭdili. Erdécsa fárba nám znamenŭje lŭbézen i manternistvo, záto sze nŭca na riszále, ár je te Bog lŭbéznoszti, Dŭš szvéti, vu podobi zserjávih jezikov sztopo na apostole, i na szvétké manternikov, ki szo z lŭbéznoszti do Bogá szvojo krv prelejali ino nász opomina, naj bi sze nase szicé túdi

tak zsarilo od lúbéznosztí do Boga, ka bi pripravni bili escse za szvojo vero krv prelejáti. Zeléna fárba nam znamenúje vüpanje vu pridocsem vecsnom zsvljenji, stero nam je Krisztus nazájszpravo; zeléna méсна oprava sze núca po taksih nedelah, na stere niksi szvétek ne szpádne. Eta fárba vüpanja naj nam mocs dáva, ka bi ete zemelszki bezsáj szrecsno szkoncsavsi ednok vu obecsano vecsno domovino prisli. Modra fárba, kak pokoro znamenüvajoksa sze núca vu adventi i velkom poszti tak i vu krizsnom tjédni ino nász na pozsalüvánje nasih grehov opomina. Csarno je pa fárba zsalosztí i tuzsnosztí, záto sze núca na velki pétek, pri szprévodi, pri mesah za mrtve. Naj nasz opomina eta fárba na csetvéra szlednja dela i na purgatoriumszke düse stere bi poleg mogocsnosztí z mok resávali.

3. Aldov szv. mese

Molitev pred oltárom

Zse prvi krscseniki szo vszi navküper molécsi zácsali bozso szlüzsbo. Ete molitvi szo z szoltárszkih knjig bilé vzéte i gda je njé méšnik vszigidár pred sztubami oltára molo, záto szo sze za sztubne molitve imenüvale. Vu indasnjem vremeni szo té molitvi dugse bilé i z méšnikon szo njé lüdjé navküper molili, na meszto lüsztva zdaj méšniki ministrantje odgovárjajo. Mesa sze z XLII. szoltárom zácsa, steroga je szpevao Dávid kral vu püsztini, gda sze je szkrivao pred szvojimi nepriátelmi. Tesko ujemi je bilo tak dugo dalecs biti od hizse bozse ali potrostao sze je ka z bozsov pomocsjov sze páli nazajpovrné k oltári Goszpodnovom.

On szoltár sze pa etak glászi: Prihájam k oltári Goszpodnovom, k Bogi, ki razveszeli mladoszt mojo. Szodi me Bog i locsi právdo mojo od lüdih ne szvétih, od bozsnoga i jálnoga csloveka odszlobodi mené. Ár szí ti mocs moja, zaka szí me odsztavo, i zaka zsalosztén hodim, gda me sztiszkáva neprijatel? Posli szvetloszt i pravico tvojo, ona me odpelajo na tvojo szvéto goro, k tvojemi prebivaliscsi. Vüpaj sze vu Bogi ár bom escse esaszlio njega zvelicsanje lica mojega.“

Tak sze moli dūhovnik vu zacsétki szv. mese, takse zselenje szi moramo i mi pobūditi do oltára Goszpodnovoga z Dávidon. Gda szmo pa za volo grehov nevredni, ka bi sze k oltári priblizsavali, zato včaszi po zsolotári pride grehov obsinszko vadlūvanje (konfiteor). Pri konfiteori sze trikrát vu prszi bijemo znamenūvajocsi, ka po trojih prilikah z mislenjon, gucsom i csinenjom grehsimo.

Salezianszki szv. Ferenc na to pitanje, z kaksim mislenjom sze lahko nájlepse k szv. mesi pripravlamo, je tak odgovoro: Csi szi na vu evangeliumi popiszanoga i potrtega szrea publikánusa zmiszlimo. Od toga je námre szpizsano: Publikánus pa ozdalécs sztojécsi ni ocsi je ne vūpao podignoti na nébo, nego szebé vu prszi kucsécsi pravo je: Goszpodne! szmiluj sze meni gresniki! Csi mi tūdi z taksov poniznosztjov i pozsalūvánjom sztopimo vu hizso bozso, kak publikánus, te sze tūdi odnet tak szpravicsani domo povrnémo, kak on.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison telko zadene kak: Goszpodne szmiluj sze! Nevola, bolezni, beteg je z cslovekon vkūpzavrena i szlabota nasa nasz pritiszkáva, naj bi sze za pomoc k onomi obrnoli, koga szmilenoszt je neszkoncsana. Záto szo sze zse poganje i zsidovje vecskrát tak zdihávali: Goszpodne szmiluj sze! Devétkrát sze právi tá krátka molitev vu szv. mesi, ár od vszake persone szv. Trojsztva trikrát proszimo, naj sze nam szmilūje.

Mesztancsarje Trója várasa szo vu Kalabrii za vojvodo II. Heinricha, nemszoga caszara, prevecs hūdo vcsinoli. To hūdobo je steo pravicsen caszar pokastigati, ne ka bi vidivsi to hūdo példo i drūgi várasje sze proti njemi poreberili.

Záto je z celov szvojov vojszkov okoli opaszao váras. Vidivsi pa Trojancsarje, ka caszarszkoj vojszki protisztáti nemrejo, ka szo csinili? Vkūp szo szpravili deco i z pároma vu processii szo nje k caszari poszlali zapovedavsi njim, naj bi z vkūpszklenjenimi rokámi z velkim glászom kricsali: Kyrie-eleison, Goszpodne szmiluj sze. Vidivsi caszar neduzsno decsico, kak z vkūpszklenjenimi

rokicami jocsécs kricsijo : Kyrie-eleiszon i k njemi sze priblízavajo, omehknolo sze njegovó szrce i szvoje od szkuz rosznate ocsi na nébo podignovsi právi : „Ne bi lepo bilo, csi bi jasz on Kyrie eleiszon, z sterin sze pri szv. mesi mi gresnicje vszakidén za szmilenje molimo, zavrgao.“

Vojszko je nazáj zapovedao i lüdém je odpüsztó hüdobo. Ete Kyrie eleiszon je tak velko mocs meo. Ali esese vékso mocs má on Kyrie eleiszon, steri sze právi pri szv. mesi, ár nam on ne ednoga zemelszkoga kralá, nego milosceso nájszvetesega Trojsztva szproszi.

Gloria.

Z Kyrie eleiszonom tak da bi szí sztári zákon zdihávao, Glorio pa veszélo novi zákon szpeva. Stirijezero let je zselo szvet Zvelicsitela i pobojsne düse na peklénszskom trnáci szo szí globoko zdihávale : „Goszpodue szmiluj sze !“ I Bog sze szmilüvao, Recs je z telom posztánola i na Kyrie eleiszonszke recsi, stere szo sze z zémle zdigávale, sze je z nebész veszéla „Gloria“ za odgovor zglászila. Angelje szo sze veszelili ober toga, ka sze je lüdem szkázao njuv Odszloboditel i za zibelszko peszem szo bozsánszkomi deteti szpevali : „Dika Bogi na vizini, mér na zemli lüsztvi dobrovolnomi.“

To angelszko peszem vzeme vszakidén maticérkev na szvoja vüszta pri szv. mesi, ár kak vu onoj szv. noci, tak i zdaj vu szv. mesi znova dolsztopi Jezus, kak áldov na oltár.

Gga szo III. Leo pápa vu 799 leti ednok vu od szv. Lovrenza imenüvao cérkev sztopili, orozsnata vojszka je na njih vdárila i neszmileno vmárjala. Ali pápa szo sze z njuvih rok odszlobodili i vu Paderborn k Velkomi Károly, caszari, pobegnoli. Pregnáni cerkveni poglavár, gda bi vidili pobojsnoga i zmozsnoga vládnika od veszelja, ka je njih Goszpod z nepriátelszkíh rok odszlobodo i k szmilenomí braniteli pripelao szo zácsali „Glorio“ szpevati. Caszar je pa obráno pápo, njuve nepriátele pokastigao i njih z velkov szlovesznosztjov nazáj vu Rim odpelao.

K tomi pápi priszpodobno mi szmo tüdi vu roki nasega nepriátela satana szpadnoli, nam je tüdi steo té

nepriateľ ocsi vöpüsztili, naj pravico ne bi szpoznali, jezík vövtrotni, naj za pomocs ne bi mogli kriعاتi. Ali mi szmo sze rávno na tak zmozsnoga Odszloboditela namerili; kral kralov je dolsztopo z nebeszkoga tronusa, obladao je nasega nepriátela i odpro nam vráta vecsnoga zvelicsanja. Kak velke zroke mámo mi tüdi, naj bi veszelo „Glorio“ szpevali.

Prosnje.

One molitve, stere sze za Gloriov pri szv. mesi, mo-
lijo, ár mésnik z etimi recsmi: Oremus: Molimo sze!
zazáva lüsztvo, naj bi szvoje prosnje vu Jezusa iméni
pred Boga poszlali, sze za „molitvene prosnje“ imenüjejo.
Oremus! Molimo sze, z temi recsmi zazáva mésnik po-
bozsne verne, naj bi sze vszi z njim navküp vu molitev
pridrüzsili.

Gda bi ednok Loyola szv. Ignác k xaverszkomi szv.
Franciski vu Hispánio potüvao z nikimi potnimi tivárismi,
eden polodelavec sze je k njim pridruzso i proszo je njé,
naj bi njemi dopüsztili njuvo potno potrebocso nosziti.
Návado szo pa meli té pobožsni potnicje. ka zarán, prvlé,
kak bi dale sli, szo edno vöro dugo vu pobožsno premis-
lávanje zalejáni bili.

Polodelavec je to za njimi vesino; tan je klécsao vu
koti hizse mirovno celo vöro. Gda bi on to zse nisterni
dén tak delao, szpitávali szo od njega, ka csini te, gda
po gojdnah edno vöro dugo klecsi? — i polodelavec je
odgovoro. „Jaz szem proszti cslovek, nika szem sze ne
vesio, od nikoj szí nevem premislávati. Eto szo vsza moja
mislenja: Bog moj! eti mozsevje szo tvoji szlugi, jaz pa
njuva bremen noszecsá sztvár. Jaz nevem, kak szí trbej
z tehom pogucsávati, ali vsze bole znájo to oni, tvoji
szlugi.

K njim sze pridruzsim záto i vsze to ka szí oni
miszlijo, gucsijo, to jaz tüdi sesém miszli i gucsati.“ —
Zná biti ti krsčsánszka düsatüdi ne razmis, ka moli dü-
hovnik po deacsom jeziki pri szv. mesi — ali csini tak
kak té proszti polodelavec, szkleni vküp tvojo molitev z
méšnikovov i zadobis tal vu prošnjáh Materécérkvi.

Szlepecz Ivan.

Szmiľujte sze!

szmiľujte sze mi, szmiľujte sze mi, koncsi vi prijateľje moji, ár sze me je Goszpodova roka doteknola“. Te recsi szvetoga pizma da szveta maticerkev vu vűszta purgatoriumszkim dűsicam. Te dobre i grozno trpćese dűse sze obracsajo k nam sztem milim, do szrca szegajocsim glaszom: szmiľujte sze mi!

Sztaris pokojni te recsi kriesci deci osztalój: szmiľuj sze mi! Szmiľuj sze mi je recs pokojne decé odrascsene (od 7 moga leta) do sztarisov! Mozs zseno, zseno mozsá, pozná nec poznanca, rod rodbino, dűhovnik szvoje ovcsice, szvoje fárnike, szvojo deco po szpovedi, deca po szpovedi szvojega szpovednika, fárniki szvojega dűhovnoga pasztéra zovéjo, ali ne tak, kak kda szo escse na tom szveti vkűpsziveli, nego z milimi, poniznimi recsmi: szmiľujte sze mi!

Szmiľujte sze mi, — bi lehko pravo, je jedina prosnja purgatoriuma. Ne bodimo trdoga, zapretoga szrcá pred tov tozslivov prosnjov! Genimo sze! Odprimo szzi szrcé! Vugnimo szzi koleno, szklenimo szzi roké i molimo za pokojne gorécse i szrcsno!

Ali, kda jaz vász na molitev nadigávam, tiszto hrepenenje, stero vase szrcé napunjáva, kda vi pred precsiscsávanjem tak milo zselete: Jezus hodi kmeni. Szveto precsiscsávanje sz pripravnimi i zahvalnimi molitvami vkűp darűjmo za pokojne.

Szveto precsiscsávanje darűjmo za njé, ár njim molitev za szvetov mesov najbole pomága. Zselimo Jezusa k szebi, vzmimo ga k szebi i darűjmo to nase dobro delo,

za verne dūse, ali ednok za edno, drūgocš za drūgo, kak mamó duzsnoszt do pokojnih.

To darūvanje z etimi recsmi lehko vesinimo: Jezusovo szmileno Szrcé, jaz moje precsiscsávauje darūjem za pokojne (povej, za stere namenis), oh vzemi je milosztivno gori ino pomagaj njim!

Szv. Magdalena paciska je 107 szvetih precsiscsávauj za pokojnoga brata dūso darūvala, i szamo po tom 107-mom jo je z trpljenja resila, kak njoj je Goszpod nazveszto.

Ti szí miszlis, te jaz moje pokcjne nikdár ne resim z purgatoriuma. Obprvim nemorem sze tak gorécse precsisztiti, kak szvéta Magdalena, ár ne zšivem tak szveto, obdrūgim, ednok, dvakrát na leto idem k precsiscsávauji, kda pridem te jaz do sztotine, ali escse vise sztotine?

Drága dūsa! Ka ne zšivés tak szvéto, kak bi mogla, je záto, ár redko hodis k Jezusi. Cvetlica, stera sze redko poleva, stera redko vzsiva szuncsevne tráke, ne raszte lepo i ne cveté lepo!

Ka redko hodis k Jezusi, je ne lepo. On te vszaki den obiscse sz szvojov szvétoz miloscsov, on ti vszaki den blagoszlávla hiso i vsze, kaj más, on noes i den tebé v szvojih miszlih, v szvojem szrci má. V oltárszkom szvesztvi je szamo za tébe nazocsi, ár te lūbi nedopovedano. Cse bi szamo ti bila na szveti, ne bi pobegno z oltára, za tvojo volo, jedino za tvojo volo bi drzsao dūhovnike, naj ga ti telko dobis i ti bi szamo ednok, dvakrát na leto njega k szebi jemála?

Szvet je tiszti, kak nikda, szamo ka sze nacsí oblácsi. Zdaj sze pá zacsne csedno oblácsiti. Jezusa szí radi zse vnogi oblácsijo, radi sze precsiscsávaujo. Srce szvetá sze ponávla, dūsice dajte sze vi tūdi ponoviti i idite radi, idite dosztakrát k Jezusi.

Znáte verszko pravico i trdno jo verjete, ka szo rimszki papa namesztnik Jezusa Krisztusa; to je, ka na meszto Jezusa ravnajo szvéto matercérkev; to je, ka oni na vero gledocš ravnajo, je od Jezusa zravnano, ka oni na nase dūse glédocš naprejpisejo, je od Jezusa naprejszpiszono.

Predlanszko leto szo pa naprejszpiszlali i nasz gori-pozvali, naj gosztokrát, escse vszaki den k Jezusi prihá-

jamo i ga k szebi vmemo. Jezus záto to zsele i ti ne bi bogao i poszlühno tvojege lübeznivoga Odküpitela? Ne bi hodo k Jezusi i ne bi njega za te grozno trpécse purgatoriumszke düse darüvao, ki szo ti vu zsvljenji teliko dobra vesinoli i zdaj te tak milo proszijo: szmiluj sze mi!

Szmiluj sze njim i daj njim mocs szvetoga preciscsávaja na olehsanje i pomocs. Ne pravi: gresnik szerü, ne szmem gosztokrát k Jezusi! Kem menje bos hodo, tem menje bos szvéti, ár düse szamo Jezusova miloscsa poszveti, pa po szpovedi, cse sze dobro oprávi, je düsa gresna szvela posztánola po danoj paszvecsajocsoj miloscsi. To miloscsa obdrzsi v düsi, to je ne privoli v szmrten greh, szamohotno, premislno v máli greh tüdi ne, za volo tvojih málih pregreskov i faling v stere vszaki szpádne i ti tüdi, steri sze v nepazlivoszti i v nepremislenoszti na düso zgrabijo, za tej faling volo, po tanácsi i naprej szpiszi tvojege szpovednika sze lehko preciscsávas, cse zdaj edno leto. Vidis, kak lepo priliko más düso szicisztiti i tvojim pokojnim pomágati! Ne zavrzsi mojega tanácsa, bodi k Jezusi, hodi k njemi sz gorecsimi zselami, hodi k njemi gosztokrát i darüj njega, toga drágoga, toga lübeznivoga Zvelicsiela za pokojne düse kem vecskrát!

M.

Molitev za razsirjavanje pobožsne návade : vszaki den sze precisiscávati.

Najszlajsi Jezus, ki szi zato priseo na szvet, naj vszem dšsam zsitek tvoje miloscse das i naj njega vu njih obdržis in hránis, posztano szi vszakdenésnje vrásztvo njihove vszakdenésnje szlaboszti i vszakdenésuja hrána ; ponizno Te proszimo za volo tvojega iz lübezni donász gorecsega Szrca, vlej poleg tvoje dobrotivnoszti na vsze tvojega dühá, naj sze po njem vu sztalisi szmrtnoga greha bodocse sziomaske dšse k Tebi povrnejo i tak zsitek zgüblene miloscse nazájdobijo ; stere pa po tvojoj darovitnoszti té zsitek zsivejo, naj vszaki den k tvojemi szvetomi sztoli, kda njim je mogocse, pobožsno prisztopijo, naj po vszakdenesnjem obhajili odpšsztlivih grehov vrásztvo vžémse tvoje miloscse zsitek vu szebi vszaki den ponáv-lajocs i tak sze bole i bole ocšiscávajocs, naszlednje pri Tebi zadobijo blázseni zsitek. Amen.

Ki vu sztalisi miloscse to molitvico zmoli, dobi vszaki den 300 dneven odpšsztek ; ki eden meszec vszaki den opravijo to molitev, cse sze szpovejo, precisisztijo, cerkev pohodijo i tam v namen szv. ocse molijo, popolen odpšsztek zadobijo. S. C. 3. Jun. 1905. (1.)

Vucsenicje vcsijo Vucsenjája.

Ve vem kde sze je zgodilo, ka pripovedava ameri kanszki „Szv. Ferenca szlűzsabnik“ od edni vucsenikov i vucsenjaka, zná biti v Ameriki, zna biti tů ali pa tam zse vecskrát, csi ne ravno tak, pa tomi szpodobno.

Eden popotni vucsenják je ednok nisterne decske dojseo na ednoj ceszti. Knige i za pisanje vezki, stere szo meli vrokah. turbe na herbti, szo kazale da szo vucsenicje, steri idejo v solo. I oponasali szo sze tůdi, kak dobri solarje; csedno szo hodili, dosztojno szo sze odkrili i lepo pozdravili nepoznánoga goszpoda, steri je priseo za njimi sz cigárom v lampah, kak je zse navada pri taksih goszpodah. Tomi goszpodi je viher zsvljenja do tla porůhso právo vero i na njeno meszto njemi je napunjavala glavo niksa malovredna vucsenoszt tak, kak navadno na sztárih razvalinah koprive rasztejo i trnje i vszake fele csemerno zelenje.

— Ali vsolo, vucsenicje mládi, právi goszpod vucsenikom po pozdrávi. — Ja goszpod! odgovorijo lűdno deeski.

- Ka sze pa vcsite imenitnoga vu vasoj soli?
- Cseti, piztati, racsunati, pa krscsánszki navuk.
- Lepo, lepo! Pa krscsánszki návuk! Sto vasz pa vcsi?
- Tůdi goszpod vucsiteo.
- Kak je to? Zakaj nemate dűhovnika za tiszti návuk?

— Goszpod plebanos szo zse sztári i betezsni na nogah, ka nemrejo hoditi tak dalecs, ár je nasa sola poldrúgo vóro od cerkvi pa majo túdi vsze vüpanje na goszpoda vucsitela, steroga majo jako radi i znájo, da nasz dobro vesijo.

— Jesz pa miszlim, da vasz vas vucsiteo nikaj dobro ne vesi; meni sze tak vidi, ka scse racsunati neve vas vucsiteo.

— O ja goszpod, znájo, znájo, pa scse kak!

— Kak pa! Ali ne vesijo, da szo Ocsa Bog, Szin Bog, szveti Düh eden szam Bog?

— Szeveda vesijo tak; vej je túdi tak dobro!

— Vidite, ka ne vete ti, ne racsunavi, ne vas vucsiteo. Ocsa, Szin i Szveti Düh, to szo trije, meni verte!

— Pa ne trije Bogovje, liki tri persone.

— Kak da ne Bogovje? Prva persona je Bog, drúga je túdi Bog, to szla dva Boga, i tretja persona je pa Bog, to szo te trije bogovje. Tak sze cste, pa ne inacsi.

— Ne, je dobro tak Goszpod!

— Sto to právi da ne dobro?

— O, mi!

— Vi pravikár szte nori.

— Pa sto more poszvedocsiti?

— Mi! prav lehko goszpod!

— Kucsma koszmáta! jáko szam radoveden.

— Poslúsajte, goszpod! Pri nász raszte na solszkom verti v szredini hrászt, steri má tri verhe, vsze tri ednako velike i sciszta podobne eden drúgomi. Goszpod vucsiteo szo nam je pokázali i kcoj szo nam tak pravili: Vidite te hrászt, steri ma tri verhe: prvi verh je hrászt, ka ne, drúgi verh je túdi hrászt, ka ne ja, i tretji verh je pá hrászt, kak pa ka já! I denok ne szo trije hrászti, liki szamo eden hrászt. Tak szo túdi tri bozse persone. Prva je Bog, drúga je Bog, tretja je túdi Bog, pa zato ne szo trije bogovje, liki szamo je eden Bog.

O ho, to je pa szleparszka vucsenoszt, právi vucsenják vu zadregi vej je verh scse ne celi hrászt!

— Je pa celi verh hrászt, odgovorijo decski i veszeli zmáge, sze szmejejo.

— Csi pa sto pride i dva verha odszeka, ka de pa té?

— Hrászt osztáne scse zmirom hrászt, túdi csi de

meo szamo eden verh; i Bog je i osztáne eden v treh personaj, ár bozse persone ne more ni edne odszekati nisce. Goszpoda je zse csemerilo modro govorenje vucsenikov.

— Zsabe napihnjene! pravi sz prisziljenim naszmehom, ali miszlite, ka razmite szveto Trojsztvo, od stere právijo dühovni, da je scse szveti Augustin ne razmo.

— Ne goszpod! odgovorijo decski, mi ne miszlimo da jo razmimo. Tiszti hrasztszo nam goszpod vucsiteo pokazali le za priliko, pa mi bi vervali na szveto Trojsztvo tūdi brezi takse prilike, csi rávno je nemremo razmiti; mi verjemo záto, ár je to szkrivnoszt szvete vere, stero je Bog razodeo.

— Szkrivnoszt? Znáte ka je szkrivnoszt? Ar szo njéni návuki pameti naszproti, pravijo dühovniki da je szkrivnoszt, ár szi inacsi ne vejo pomagati.

— Goszpod vucsiteo nasz pa vesijo, pravijo vucsenicje, da szkrivnoszti szvete vere ne szo pameti naszproti, ár szo nje vervali naj csednesi mozski, steri szo bili na szvejli od Krisztusa do denesnjega dnéva. I pravijo tūdi, da neszo szamo vu veri szkrivnoszti liki tūdi v prirodi. Doszta prirodnih szkrivnosztih, právijo, da ne vejo razloziti, celo naj bole vucseni prirodoszlovci.

— O znánci, vi i vas vucsiteo! Vi pa znáte, vi, ka ne vejo razlazsiti prirodoszlovci!

— Goszpod vucsiteo szo nam povedali vecs prilik, n. pr. z zsaloda zraszté hrásztszo, pa kak je to mogocse, ne ve ni eden vucsenják.

— Z zsaloda zraszté hrásztszo ár je zsalod hrasztszovo szeme.

— To je isztina; pa rávno to je szkrivnoszt, kak iz szemena kaj zraszté — z gombe pa nikaj.

Decski szo sze na szmejali. Goszpoda je szpeklo; denok je probao zatajiti csemére, steri szo ga obleteli.

— Po naturnom zakoni je pravo nikelko zamisleni, z raszte z szemena rasztlina; ka vam toga ne povédao vas vucsiteo?

— Goszpod vucsiteo szo nam to povedali, odgovorijo decski; pa zaterdili szo nam tūdi da z recsjov „na-

turni zakon“ szkrivoszt ne odpravlena, liki priznana ; ár szo vszi naturni zakoni szkrivoszti, stere nájvucsenejsi prirodoszlovci ne vejo razlozsiti.

Neverni vucsenják je bio veszeli, da szo med tem prisli do solszkoga poszlopja i sze je tak znebo nadleznih branitelov vere, sterim je z szvojov plitvov vucsenosztjov ne mogeo do zsvoga. Csi szo ga pa kaj szpametüvali návuki, stere je od njih esüo, ne povedano.

Po „Cvetji“ . (sj.)

Premislavanje na den ceplene Marie.

Dugi csasz je proteko, toga je 1908. let, ka je Gabriel angeo priso k Blájzsenoj Devici Mariji naznanje dajócs, ka je za bozso Mater vö odebrána. Pride vu hizsiesko, gde Blajzseno Devico Mario gorécsno molécs najde, ino jo pozdravla: „Zdrava bojdi Maria“. Jako poznáne recsi szo to, stere mi szaki dén za Angelom pravimo, számo to je pitanje, jeli sztáksim csütenjom, z taksov gorécsnosztjov, kak je te recsi Angeo pravo? „Jaj! právi pobozen Tomas Kempis, jaj onim molécsim, ki té zláte recsi szí nepremiszlió, ino razmliseno vö povejo ino szlatkocse keliha ne obsütijo.“ Odket pride to, ka mi szlatkocso té recsih ne csütimo, csi ne od toga, ka szí premalo premislávamo, gda molimo.

Tá molitev, pise zgoraj imenüvani bogoszlovec — je sziomaska vu recsaj, bogáta vu szkrovnosztí, krátka vu szebini, globoka vu znamenüvanji, je szlatkesa od méda, dragsa od zlata.“

Gda je tak ta molitev velika vu znamenüvanji, ino puna szlatkocse, premislavajmo szí od toga, ka je to za ednoga pozdravljenja „Zdrava bojdi Mária.“

I. To je edno pozdrávljenje velikoga veszelja.

II. To je pozdravljenje velikoga postenja.

1) Zdrava bojdi Mária! szkaksim veszeljom je pravo Angeo te recsi! Znebész je poszlan, naj naznani szveti on veszéli glász, na steri glász je zse szvét 4000 let csakao, naj naznánje dá te: ka sze je nébo odprlo, naj roszi toga,

Pravicsnoga; csasz sze je szpuno, ka tá zgrehom napunjena zemla naj sze blagoszlovi, ár Zvelicsitel pride na njo. Recs z telom posztane ino de med lüдеми prebivala, Szin Bozsi Szin csloveka posztane, naj szine cslovekov za deco bozso Vesini.

Oh miloscse puna szkrovnoszt! ti szí zrok veszélja angela, ki vu tom csüdo bozse lübéznosztí szpozna, ti szí zrok veszelja csloveka, ár sze je na szlednje reso, ka ga je zse 4000 let peklo, mantralo, reso sze greha, vkraj bode zéta ona zsalozstna örocsina Adama.

Zse recsi: „Zdrava bojdi Maria“ veszélje znamenüjejo, ár teliko zadenejo „Veszéli sze Maria“ ali „Mér ti naj bode Maria.“ Ali od vsze recsi bole glasznovitno glászi veszelo oponasanje Angela. Velika szvetloszt stera Angela okoli zeme, njegov veszeli obráz, njegov prijéten glász pokázse zagvüsno, ka je veszelje priso glászit!

Na to csüdnovitno minuto, vu steroj je Angeo Blazseno Devico Marijo z taksim veszeljom pozdravlao, nász vu ednom dnévi trikrát opomina szvéta Mati Czerkev, gda na molitev dá zvoniti, za hrána, podne, ino vecsér, to scsé naj mi v telovlenjé Szina Bozsega molimo, Blajzseno Devico pa iz Angelom pozdrávlajmo.

Záto naj te prvi glász zvona napuni zveszeljom nase szercé, kakse je Angeo csüto, gda je pravo Ave Maria ino povejmo mi tüdik za njim szpodobnim csütenjom zdrava bojdi Maria.

Ne miszli szí pobožsna düsa, ka ti Maria na tvoje pobožsno pozdrávlenje odgovora ne da! Kelikokrat ti Mario pozdrávlas, telikokrat de tebé Maria iz tebi najbolje potrebnov miloscsov pozdrávlala, ino ti tvoje pozdrávlanje obilno poverné.

Tüdi szvéti Bernard, té imeniten csaszitel Blájzseue Device Marie, gda je pred ednim kepom Marie idócs iz velikim veszeljom ino lübéznosztjov pravo: „Zdrava bodi Maria“ iz vuszt B. D. Marie je te glász csüto: Pozdravljeni bojdi Bernard.“

2) Veliko je bilo veszélje Angela, sterim je vödebrano Bozso Mater pozdrávlao, ali ne je biló mense ono postenje, ona bojznoszt, sterov je té recsi pravo: „Zdrava bodi Maria.“ Sztao je pred Materjov szvojega Gozspoda, pred Kralicov nébe zemle, pred kralicov Angelov, záto

pun bojznoszti ino sztém najvéksim postenjom pove „Zdrava bojdi Mária.“

Oh nepozábimo mi nigdár zpostenjom, zbojznosztjom vöpovedati „Zdrava bojdi Mária“ csi je Angeo tak bojzljivo, sztáksim postenjom Bozso Mater pozdrávlo!

Nigdár nepozdrávlajmo Mario brez csütenja, mlácsno, brez pobozsznoszti, brez pre mislenoszti, nepozabimo nigdar, ka je Mati toga Najvisesnjecha, Goszpá celoga szvéta, kralica Angelov ino lüszta, stero mi pozdravlamo, pred stere trónusom sztojimo, ino szamo tak podeli nam miloscsó, pomocs vu potrebcsinaj, trost vu nevolaj, krepkoszt vu szkü savanji csi jo mi z veszeljom ino szpostenjom pozdrávamo: „Zdrava bodi Maria.“

Lenarsich Imre.

Iz zgodovine svete matercerkve.

— Konstantin velki. —

Leta 312-ga szmo osztavili red, po sterom szmo vam popiszali trplenje krscesnikov, od vnebohoda Krisztusovoga prek celih triszto let do casza caszara Konstantina velkoga, ki je po szmrti szvojega oese Konstanciusa prevzelo vladarsztvo rimszkoga caszarsztva leta 306-ga po rojsztvi Krisztusovom.

Mladi Konstantin je zse vu hizsi szvojega oese vido krscesnike, stere je postüvao ino od sterih je znao, ka ne bi vervali Krisztusove vere, csi bi ona tak nikaj vredna bila ino neszpametna, kak szo szii poganje od nje gucsali. Njegov oesa je pogan bio, nego pravicsen mozs. Kak szoc szar Dioklecijanov je vu szvojem tali caszarsztva, po denesnjem Spanjszkom, Francuskom i Anglezskom, krscesnikom popolno szloboscino dao pa zseno njegova Jelena je tüdikrscesnica bila. Od dobre matere sze je mladi Konstantin naveso postüvati krscesanszko vero, záto, kda je prevzelo vladarsztvo ino kda je izhodni caszar Licinius njegovo szesztro za zseno vzeo, szta obadva navküper zandrügim davala zapovedi, vu sterih szta krscesnikom vszikdar vecs pravice davala.

Szunce mira sze je zaszvetilo na podnebji szvete materecerkve, nego zadnje velke szkusnje szo escse izda odzaja bile za njo.

Vu Rimi je naime Maxentius bio caszar, steri sze je ponemiro z Konstantinom ino je vojszko pelao proti njemi. Konstantin je vu velkoj szliszki bio. Sereg njemi je bio mali, Maxenciusov pa velki, Konstantinov trüden, Maxentiusov pa pocsinjeni. Ne je meo szam velkoga vüpanja, kda na ednok zagleda krizs szvetel ino veliki na nebi z tem napiszom: „Vu tom znamenji obladas.“

Pa to prikazen je ne szamo on szam vido, nego cela njegova vojszka. Krscsanszki vojacje szo na kolena szpokapali ino z szkuznimi ocsmi Bogi veszelo hvalo davali pa kda je na to Konstantin velko zasztavo dao napraviti z znamenjom szvetoga krizsa na vrhi, szo sze z taksov navdūsenosztjov vrgli na neprijatela, ka szo na ednok razbili Maxentiusov sereg, Konstantin je pa veszeli vhod drzsao vu Rim, kde szo njemi zahvalni rimlanci szteber posztavili, kak krizsno zasztavo vu roki drzsi ino pod njim szo napiszali ete recsi: „Po tom zmagonosze-csem znamenji, stero je podoba prve mocsi, szam vase meszto jarina reso.“ To sze je zgodilo leta 312-ga po r. Kr.

Celi krscsanszki Rim sze je veszelio, ve ga je veksi tao zse krscsanszki bio, ka zdaj zse szlobodno vszaki szvojo vero ocsiveszno vadlūje. Voze szo sze zodprle ino trume vlovlenih krscsenikov szo med veszelimi peszmami sle vō hvalodavajocse Bogi, ka je poszlūhno njihove vrocse molitve ino sze je zgledno na szvoje trpecse krscsanszko lūdsztvo.

Konstantin caszar je miszlo, ka de zdaj mir vu drzsarnji, ar szi je on tak premislavao, ka poganszka vera ino krscsanszka bodo zdaj lepo vu miri edna poleg ove zsi-vele. Vu szvoj dvor je vnoge krscsanszke velikase gorivzeo, nego poganom je zato tūdi ne krato okoli caszara szlūzsbe zvrsavati. Krscsanszke cerkve je dao nazaj zozidati, stero szo prle razrūsene za csasz preganjanja pa vnoge nove je dao posztaviti, stero je tūdi iz szvojega podpirao.

Nego zdaj, kda je miszlo, ka de mir vzsivao on i njegovo caszarsztvo, sze je Licinius, izhodni caszar, mozs njegove szesztre, obrno proti njemi, steroga je na szlednje Konstantin tūdi obladao ino je po taksem szam prevzeo ravnanje celoga ogromno velkoga caszarsztva.

Szmrti nagle sze je bojao, pa sze je okrsztiti escse li ne dao. Szvojega szvaka Liciniussa je dao obesziti, njegovoga szina Liciniana je dao vmoriti ; szvojega lasztnoga szina Krispusa je tūdi vmoriti dao, ar je njegova drūga zseno, Fausta poimeni, Krispusa pri njem obtzila, ka ocsi szmrt iscse. Kda je pa zvedo, ka je Fausta lagala, je njo tūdi dao vu vreloj kopeli zadūsiti. To szo velke hvalinge Konstantinove, da pa csi szi premiszlimo,

ka je pogan bio, ka je kršćanszka vera escse izda ne zcela obladala njegovo szrce pa ka sze je bojao szmrta, okrsztiti bi sze pa li rad dao, kak je szam pravo : vu Jordan potoki, te sze ne csüdivamo, ka je telko krvavoga esinenja vesino, kda je csüo, ka ga imentüvane persone na szmrt iscsejo. Poszebno pa ne csüdo, ka sze je szmrta bojao, ve szmo csteli, ka med rimszkimi caszarami szlednjih triszto let szkoro nieden ne z naturnov szmrtjov iz szveta so pa ete sztrah je bio zrok njegove krvolocnoszti.

Za szveto matercerkev sze je jako szkrbo. Imanja kršćenikov, stera szo sze za volo vere od njih szpojemala, je zapovedao nazaj dati, cerkvi szo dobile zemliscsa, dobile szo pravico, ka szlobodno fundacije golvze-mejo, vö je povedao, ka cerkvi ne placajo dacse, stere pravice szo poganzske cerkve ne mele prvle. Dühovnike je szlobodne povedao od drzsavne szlüzsbce, dao njim je jus, ka szo szlobodno otroke (vlovlene szlüzsabnike) za szlobodne lüdi vöpovedali. Püspekcom je dao oblaszt szoditi tak, ka csi je sto od szvetszke oblaszti k püspeki apelerao, je püspekov szod valao. Nedelo je za szveteke povedao. Delo i szod pri szodniscsaj je v nedelo prepovedano bilo.

(Dale).

Bassa Iván.

Navuk szv. Franciska Saleza.

— Od poniznih gucsov. —

Kde vecs lüdih vküper pride poszeбно taksih, steri radi pobožnoszt delajo, szí radi kaj pogucsavajo od pobožnoszti pa te vesászi sze ogłaszi sto med njimi z taksim milo-szladkim glászom, kak csi bi njemi méd iz vüsztekeo.

Nas szvetnik je taksih gucsov ne mogeo poszlühsati. Tak je pravo od taksih gucsov, — poszeбно csi sto esese od szvoje nevrednoszti gucsao — ka je to edna szkrita gizda, stera vu podobi poniznoszti vnogomi iz vüsztezhaja. Ki je zaisztino ponizen, on sze nescse za poniznoga viditi, nego scsé ponizen biti, ar je poniznoszt tak csütliva jákoszt, ka sze od lasztivne szence boji pa sze nancs imenüvati ne szme, csi sze nescse zgüblenji podati. Ki szam szebe ogovarja ino szvoje hvalinge pripovedava, on po szkritoj poli szvojo csaszt ino hvalo iscse pa je ravno taksi, kak veszlarje na ladji, steri szo z hrbtom tá obrnjeni, kama pridti scsejo. Taksega csloveka, ki od szebe ponizno gucsi, bi ravno to razzsalilo najbole, csi bi szí ovi drügi to gucsali od njega, ka on szam od szebe gucsi.

Pa taksa pobožnoszt tüdi ne ima niksega pravoga

fundamenta, stera je vszickdar na jeziki. Prava jakoszt lübi szkrita osztati pred ocsmi lüdih pa je tem bole veszela, kem menje lüdih jo pozna.

— Od bogavnoszti naprejposztavlenih. —

Ednok je nikák nasega szvetnika opitao, kak more jakoszt bogavnoszti on meti, ki je drüгим naprejposztavleni i koga duzsnoszt je zapovedavati, ne pa drüге bogati; ar podvrzsenomi je lehko bogati, on ima prilike zadoszta, vu steroy sze navcsi drüгoga poszlühnoti, nego poglavar, hizsni goszpodar, vertinja, sztarisje i t. d., kde i kak sze bodo oni bogati vesili?

— Doszta lezsi, kak oni, ki szo njim podvrzseni, je odgovoro nas szvetnik.

— Pa kak je to mogocse?

— Vcsaszi vam povem. Poszlühnsajte: Oni, ki szo bogavnoszt duzsni, szo navadno szamo ednoj personi podvrzseni tak, ka csi njim sto drügi kaj zapovedava, ali zsele od njih, to szamo z dopüsztzenjom one prve persone szlobodno vcsinijo: oni ki szo naprejposztavleni, doszta vecs prilike majo za bogavnoszt, ar vnogim zapovedavajo, pa kda zapovedavajo, te ztem tüdi bogajo.

— Kak bi pa to bilo, ka te bogajo, kda zapovedavajo?

— Tak, ka szii pri vszakoy zapovedi, stero drüгим dajo, premiszlijo, ka je to njihova duzsnoszt zapovedati, csi sze njihovim podlozsnim vidi, ali ne pa z tem premislenjom je te njihova zapoved iz bogavnoszti zhajala, stero bogavnoszt szo Bogi duzsni, ki je nje drüгим naprejposztavo ino od njih zsele, naj poleg njegove vole zapovedavajo.

Takse bogavnoszti sze escse vladarje lehko navcsijo, ki zaisztino ne imajo drüгoga vise szebe, szamo Boga.

Po pravlci pa vszaki cslovek ma nikoga vise szebe, komi je bogavnoszt duzszen; csi drüгoga ne, koncsi szvojega szpovednika. Pa csi njega boga, sze tüdi navcsi pomali jakoszt bogavnoszti.

Szveti Peter apostol pise od bogavnoszti, stero tüdi more meti, csi szamo scsé, vszaki cslovek, etak rekocsi: „Podvrzsite sze vszakomi sztvorenji za volo Boga“. (I. 2,

13.) Po toj bogavnoszti vszi szlűzsabnicje eden ovoga posztanemo ino bogamo eden ovoga za volo lűbeznoszti Boga.

Szv. Ferencz je to tűdi drzsao vu szvojem szivlenji. Csi je z kem kaksi poszel meo, sze je vszikdar tak oponasao, kak csi bi on bio te podvrzseni. Nikdar je ne koga zavrgeo, vszakoga je trplivno poszlűhsao, nikdar je ne drűgomi vu recs vdaro, csi li ka ov takse gucsao, ka ne ta szlisilo vu njihov poszel, pa je tűdi nikse nemirovoszti, ali nezadovolnoszti ne kazao, csi li ka je vnogo drűgoga dela csakalo na njega. Csi szo ga pitali, kak more taksim praznim gucsom szvoj csasz deliti, je mirno odgovoro :

— Bog zsele, naj zdaj to poszlűhsam. On zna ka za dobroga z toga vűprinesze. Kda to delam, te szam drűgo ne duzszen csiniti. Vola bozsa je nasa szredina, okoli stere sze moremo zdrzsavati z nasim szrcem ; zvűn bozse vole je pa szamo nemirovcsina ino nezadovolnoszt.

Szamo vu szebi sze razmi, ka bogati je szamo te szlobodno, csi sze nika grehsnoga ne zapovedava.

(bi.)

Drobis.

— **Drüstvo na pomocs** krcsanszskih novin sze je nasztavilo vu Budapesti, naj bodo nase novine tüdi tak mocsne, velke ino dobro pizane, kak szo one nasih neprijatelov. — Lübi cstevci! mi szamo ete mali Marijin lisztec mamó, dajte ga voziti, preporacsajte ga vasemi rodi ino vasim szpóuancom, ka sze razsiri. Pa zakaj? Zato ar sze denesnji den vszakovrsztua kriva, szv. matericerkvi protivna ino brezverna mislenja sirijo med narodom vu govori ino stampi pa proti tem krivicam ne imate orozsja vu roki, csi ne poznate vcsenja szv. materecerkve, csi ne vete nikaj od szveta. Dobre novine szo vszakdenesnja predga, stero cslovek lahko v zsepi z szebom noszi.

— **Ne pravoga veszelja na szveti**, tak sze tozsi z Amerike dovica Russel Lage millionera. Ta zsenszka je 375 million herbala, z toga je zse 75 million razdelila pa njoj je zsvilenje li celi pekeo za volo lüdih, sterih k njoj proszit hodijo. Nancs sze ne szenja lüdem -- pravi ona, — kelko nevole ma eden millioner. Mi szmo najneszrecnesna sztvorenja borza. Okoli celoga ograda hizsicske ma, kde szo nocs i den csuvarje, ka niscse ne pride k njenomi gradi pa zato, ki prosziti scse od nje, li pride notri po niksoj poti. Vszi csuvarje, policaji ino pszi nikaj ne valajo. Nancs sze szprehájat nemre idti vu szvoj püograd, ar de

jih vesaszi puno okoli nje, ki ne bodo proszili, nego sze vesaszi protili. Ednoj soli je dala niksi dar pa szo jo pozvali na blagoszlavljanje sole, pa bi tüdi sla, csi jo edna zszenszka ne bi vu püngradi eden den prle protila, ar je ne stela od nje küpiti nikajvredno blago za drage peneze. Tak pa zdaj ne vüpala idti, ar sze je bojala, ka bi sze njoj pri toj szlovesznosztü esese kaj hüsega zgodilo. Zdaj de sla v Newyork sztanüvat, kde z celov vojszkov da csuvasi szvojo hizso od zvüna, od znotra pa vsze puno szkrivnih policajov ma. — Kak je nam dobro, ka ne imamo nikaj, ka nam tüdi ne vzeme niscse nikaj! Prava zadovolnoszt je vu dobroj düsnoj veszti pa ne vu bogaszti.

— **Novi pörgarmester**, to je poglavar, sze je zebrao v Rimi na konci preminocsega leta. Nathan njemi je imö. Sto ne bi szpoznao v tom imeni zsidova? Pa ne szamo, ka je zsidov, nego tüdi glava vszeh taljanszkih szlobodnozidarcev. Zato je poglavar Rima varosa posztano. Ja, te pa rimszki mesztjanje nevejo drügoga zebati, bi szü vnoqi miszlo med nasimi cstevcü? Znali bi, szamo ka szo taksi, kak vnoqi med nasimi szlovenci, kda je potrebno vösztopiti za krscsanszke pravice, etak gucusijo: „Eh, ka bom to tam hodo, vej jih je zadoszta tam“ pa lepo doma szedijo tecsasz, ka nepriatelje zszétvo majo. Je v Rimi zadoszta bogabojecsüh i postenih lüdh, ki esese dendenez nazaj zselejo szebi papinszko vlado i ravnanje, nego mlácsni szo pa szü ne vzemejo vö tala zadoszta vu ravnanji szvojega meszta, zato edna mala truma nepriatelov mogocsa njim na sinjek posztaviti taksega poglavara, steroga po pravici nikomi ne trbej.

Posta reditela.

K. Ika. Notri szam poszlao, ka sze kliche napravijo ; malo tezsko ide, stamparija je prevecs drága. Zsele szam vszem szpuno. Zdravo ! Znam v majusi ednoga.

H. J. Cserenszovci. Ne razmim vaso z Bpesta poszlano karto. Z K. voga racsuna szam to vido, ka szam vam naznano. Racsun je zadnjega decembra szklenjeni.

K. A. G. Lendava. Hvala za trüd tüdi od moje sztrani. Szamo mrzla krv, kaj stecs pride !

P. gr. L. L. Bács. Hvala na pizmi — kda bode slo, Vam sze popasesim naznaniti.

O. J. Belatinci. Ne mogocse ! Znotrasnji zroki proti gucsijo Vasim glaszom. Imenüvani znam li csednesi ?

Spg. J. P. Jegenyés. Szresna hvala za trüd. Vü pam sze, ka zdaj vsze dobro bode.

C. J. Bridgeport. Naszlov szam prepiszao, knige pridejo — malo poterpezslivoszti proszim.

